
**КРИТЕРИЈУМИ ИНСТИТУЦИЈЕ ОМБУДСМАНА ЗА
ЉУДСКА ПРАВА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ
ЗА САРАДЊУ С НЕВЛАДИНИМ ОРГАНИЗАЦИЈАМА**

Бања Лука, мај 2022. године

1. Увод

Институција омбудсмана за људска права Босне и Херцеговине (у даљем тексту: Институција) је независна институција која је успостављена са задатком да промовише добру управу и владавину права, односно да штити људска права и основне слободе. Основана је према Анексима IV и VI Општег оквирног споразума за мир у Босни и Херцеговини¹ (у даљем тексту: Дејтонски споразум), а с радом је започела 1996. године. Институција функционише на основу Устава Босне и Херцеговине и Закона о омбудсману за људска права Босне и Херцеговине (у даљем тексту: Закон о омбудсману)² којим су загарантовани независност и оквири за структурално уређење Институције који се односе на промоцију и заштиту људских права и основних слобода. Законом о омбудсману дефинисано је мандат, надлежности, овлаштења као и правила поступања Омбудсмана Босне и Херцеговине. Према члану 1. Закона о омбудсману за људска права БиХ: „Омбудсман за људска права Босне и Херцеговине је независна институција успостављена с циљем промовисања добре управе и владавине права, заштите слобода физичких и правних лица, како је гарантовано Уставом БиХ и међународним споразумима, који се налазе у додатку Устава, која ће с тим у вези надгледати активности институција Босне и Херцеговине, њених ентитета и Брчко дистрикта, у складу с одредбама овог закона“.

Широко успостављен мандат Институције захтијева посједовање способности за обављање функције мониторинга, савјетовања и издавања препорука по разним питањима која се односе на људска права, али и успоставу сарадње с регионалним и међународним организацијама, те промовисање људских права путем подизања свијести јавности и истраживања о људским правима. Како би се осигурало потпуно извршавање мандата, један од приоритета Институције свакако јесте и јачање односа и дијалога с невладиним сектором, путем заједничког рада на пројектима, односно пројектним активностима.

2. Приоритетне области сарадње

Стратегијом Институције омбудсмана за људска права 2016-2021³, као један од стратешких циљева (стратешки циљ 5), дефинисана је сарадња с невладиним организацијама и грађанима. У оквиру Стратешког циља 5, утврђен је Стратешки потциљ 5.1. којим су дефинисани сљедећи сегменти сарадње с невладиним сектором: јачање сарадње с НВО-има, с посебним нагласком на транспарентност успостављене сарадње, унапређење Платформе за сарадњу с НВО-има, успостава савјетодавних тематских одбора НВО-а, одржавање радно-консултативних састанака Институције омбудсмана с НВО-има, сарадња с НВО-има потписивањем појединачних споразума о сарадњи.

У складу с дефинисаним циљевима и оквирима дјеловања, у наведеној Стратегији и Платформи за сарадњу Институције омбудсмана за људска права БиХ с невладиним сектором

¹ Усвојен 21. новембра 1995. године и ратификован 14. децембра 1995. године.

² Службени гласник Босне и Херцеговине, бр. 32/2000, 19/2002, 35/2004 и 32/2006. Закон о омбудсману донесен је 2000. године и до данас је мијењан и допуњаван три пута - 2002, 2004. и 2006. године.

³ https://www.ombudsmen.gov.ba/documents/obudsmen_doc2016041509303547bos.pdf

из 2010. године⁴, дефинисани су тематски приоритети који знатно утичу на рад Институције омбудсмана:

- Заштита права дјете;
- Заштита грађанских и политичких права;
- Спречавање свих облика дискриминације;
- Заштита вјерских права и слобода;
- Заштита права мањина;
- Заштита економских, социјалних и културних права;
- Заштита права осјетљивих група, у које спадају: лица с инвалидитетом, лица с душевним сметњама и/или интелектуалним тешкоћама, лица старије доби, зависници о опојним дрогама и ХИВ позитивна лица, тражиоци азила, жртве трговине људима, те мањине по основу пола и рода;
- Заштита права лица лишених слободе;
- Слобода медија и право на приступ информацијама;
- Ефикасност судске заштите;
- Заштита права на заштиту околине.

За извршавање мандата Институције омбудсмана, важни су и сљедећи тематски приоритети:

- Област пружања бесплатне правне помоћи;
- Област промовисања људских права путем: подизања свијести јавности, образовања и истраживања о људским правима, сачињавања прегледа законодавства са аспекта његове усклађености с међународним стандардима;
- Област мониторинга стања људских права лица у установама којима је ограничена слобода кретања.

Институција омбудсмана за људска права Босне и Херцеговине може и поред наведених тематских приоритета успоставити сарадњу с НВО уколико је пројектна активност генерално везана за унапређење стања људских права и основних слобода у Босни и Херцеговини.

3. Успостављање сарадње и партнерство

Сарадња с Институцијом успоставља се на писани приједлог невладине организације.

Приједлог садржи детаљан опис пројекта/активности које се планирају провести у сарадњи с Институцијом, вријеме које ће бити потребно за реализацију активности, планирана финансијска издвајања, људске ресурсе, као и конкретну улогу Институције у предложеним активностима.

Сарадња/партнерство подразумијева заједничку одговорност, подршку и савјетодавни процес, па је сходно томе, пожељно у писаном приједлогу детаљно дефинисати рокове, обавезе, улоге, одговорности партнерских страна.

---

⁴ https://www.ombudsmen.gov.ba/documents/obudsmen_doc2013071014223237bos.pdf

Након запримања писаног приједлога, омбудсмани разматрају приједлог у смислу дефинисаних критеријума.

4. Оцјена поднесених пријава

Запримљени писани приједлози невладиних организација за успостављање сарадње с Институцијом, достављају се омбудсменима, који их разматрају, након чега се консензусом одлучује о приједлогу за сарадњу.

Омбудсмани разматрају приједлоге примјеном критеријума из тачке 5. овог документа.

Уколико је запримљено два или више приједлога за сарадњу који испуњавају критеријуме, омбудсмани могу, цијенећи доступност људских ресурса у Институцији, одобрити један или више приједлога.

О одлуци Омбудсмана, подносилац приједлога обавјештава се писаним путем.

Особље Институције омбудсмана за људска права Босне и Херцеговине може по одобреном пројекту учествовати под истим условима као и друго особље ангажовано на том пројекту, као што су консултанти, експерти или представници невладине организације.

Примарна је обавеза невладине организације да планира и с донаторима уговори логистичке и друге трошкове учешћа представника Институције омбудсмана у било којој пројектној активности, као и да услове ангажмана представи приликом приједлога учешћа у пројекту.

Приликом одлучивања о учешћу у пројекту, водиће се рачуна о законској одредби према којој Институција омбудсмана за људска права не може заступати било које физичко или правно лице пред институцијама било којег нивоа власти у Босни и Херцеговини, нити предузимати друге активности које би довеле у питање њену независност.

5. Критеријуми за успостављање сарадње

Принципи дјеловања Институције дефинисани су у Закону о омбудсману за људска права, Закону о забрани дискриминације и Правилима поступка Институције омбудсмана за људска права Босне и Херцеговине и односе се на сљедеће:

- независност Институције омбудсмана од свих органа државне власти у обављању своје функције;
- организациона, административна и финансијска самосталност у остваривању Уставом БиХ и законом одређених надлежности;
- непристрасност и самосталност у раду;
- ефикасност;
- сарадња с организацијама цивилног друштва.

У сврху повећања транспарентности сарадње с невладиним сектором, што је дефинисано и Стратешким потциљем 5.1. Стратегије 2016-2021, овим документом дефинишу се критеријуми за сарадњу Институције с невладиним сектором.

Критеријуми су једнообразни и примјењују се подједнако за све невладине организације које поднесу пријаву за сарадњу с Институцијом.

Поступак разматрања пријава невладиних организација за сарадњу с Институцијом је транспарентан.

Критеријуми подразумијевају сљедеће:

1. Циљеви сарадње морају бити усклађени с циљевима дефинисаним у Стратегији Институције омбудсмана за људска права 2016-2021, као и циљевима дефинисаним у Платформи за сарадњу Институције омбудсмана за људска права БиХ с невладиним сектором;
2. Циљеви сарадње морају се односити на један или више тематских приоритета из тачке 2. овог документа;
3. Заједничка сарадња треба да се фокусира на циљне групе:
  - а. Лица с инвалидитетом;
  - б. Лица треће животне доби;
  - в. Националне, вјерске и друге мањине;
  - г. Жене;
  - д. Дјеца;
  - ђ. Жртве дискриминације;
  - е. Кориснике бесплатне правне помоћи;
  - ж. Лица којима је ограничена слобода кретања;
  - з. Новинари;
  - и. Лица у стању социјалне потребе;
  - к. Роми;
  - л. Тражиоци азила, мигранти;
  - љ. Припадници ЛГБТ заједнице.
4. Понуђене активности и сарадња мора бити иновативна и имати потенцијал за даље ширење;
5. Понуђене активности и сарадња морају имати утицај на шири круг/групу лица или припадника напријед наведених циљних група;

6. Надзор над провођењем пројекта

Омбудсмани Босне и Херцеговине прате провођење одобреног пројекта анализом достављених извјештаја, присуством активностима на пројекту, непосредном комуникацијом с корисницима пројеката, давањем смјерница за корекције уочених недостатака у провођењу пројеката и на други одговарајући начин.

Носилац одобреног пројекта је дужан на захтјев Омбудсмана Босне и Херцеговине доставити пројектну и финансијску документацију на увид.